

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеська національна академія харчових технологій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Ціноутворення продукції харчової промисловості»

Вибіркова навчальна дисципліна

Мова навчання - українська

Освітньо-професійна програма: Економіка підприємства

Код та найменування спеціальності: 051«Економіка»

Шифр та найменування галузі знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Розглянуто, схвалено та затверджено
Методичною радою академії

Одеса – 2020 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ЗАБЕЗПЕЧУЄТЬСЯ: кафедрою економіки промисловості
Одеської національної академії харчових технологій

РОЗРОБНИК: Магденко С.О., старший викладач кафедри економіки
промисловості

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри економіки промисловості

Протокол від 18 грудня 2020 року №11

Завідувач кафедри ПІДПИСАНО Павлов О.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Розглянуто та схвалено методичною радою зі спеціальності 051 «Економіка»

Голова Ради ПІДПИСАНО Павлов О.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми ПІДПИСАНО Павлов О.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Розглянуто та схвалено Методичною радою академії
Протокол від 28 грудня 2020 року №__

Секретар Методичної ради академії ПІДПИСАНО Мураховський В.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

	сторінка	
1	Пояснювальна записка	4
1.1	Мета та завдання навчальної дисципліни	4
1.2	Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти	4
1.3	Міждисциплінарні зв'язки	6
1.4	Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС	6
2	Зміст дисципліни:	7
2.1	Програма змістовних модулів	7
2.2	Теми практичних занять	9
2.3	Зміст самостійної роботи	9
3	Критерії оцінювання результатів навчання	10
4	Інформаційне забезпечення	11
4.1	Основна література	11
4.2	Електронні ресурси	12

1. Пояснювальна записка

1.1 Мета та завдання навчальної дисципліни

Головна мета дисципліни – надання студентам теоретичних знань про ціни та про процес ціноутворення, а також практичних навичок формування цін, тобто сформувати у студентів систему знань про ціни і тарифи та щодо процесу ціноутворення з урахуванням теорії та практики функціонування сучасного внутрішнього та світового ринків.

Завданням дисципліни є розкриття:

- теоретичних засад ціноутворення;
- методики формування цін та її окремих елементів;
- сутності методів ринкового ціноутворення;
- особливостей установалення цін на зовнішньому ринку;
- методологічних підходів до розробки цінової політики та стратегії підприємства;
- цілей і методів державного регулювання цін та його впливу на економічні процеси.

Предметом вивчення дисципліни є механізм ціноутворення та його специфіка на основних сегментах ринку.

Згідно з вимогами програми студенти повинні:

знати:

- теоретичні основи ціноутворення;
- види та функції цін;
- основні закономірності процесу ціноутворення;
- механізм ціноутворення;
- специфіку ціноутворення на основних сегментах внутрішнього та світового ринку;
- особливості цінової політики та стратегії підприємства;
- методики розрахунку цін.

вміти:

- формувати склад та структуру ціни на продукцію, товари, послуги у конкретних ринкових умовах в залежності від мети та цінової стратегії підприємства;
- давати науково-обґрунтовану оцінку впливу ціноутворюючих факторів;
- проводити розрахунок різних видів цін та обґрунтовувати доцільність вибору певної методики.

1.2 Компетентності, які може отримати здобувач вищої освіти

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Ціноутворення продукції харчової промисловості» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка»](#) та [освітньо-професійній програмі «Економіка підприємства»](#) підготовки бакалаврів.

Загальні компетенції

ЗК1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, бути готовим до засвоєння та застосування набутих знань

ЗК8. Здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово

ЗК9. Навички використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій

ЗК11. Здатність презентувати результати проведених досліджень

Фахові компетенції

ФК 1. Здатність до економічного мислення на основі знань про економічну систему

ФК 2. Здатність до використання економічних знань щодо функціонування та управління розвитком суб'єктів господарювання

ФК 3. Здатність до організації наукових, соціологічних досліджень, статистичних спостережень та аналізу інформації про соціально-економічні явища і процеси

ФК 6. Здатність до опрацювання і використання облікової інформації в управлінні та оціночній діяльності

ФК 7. Здатність використовувати економіко-математичний інструментарій для дослідження економічних процесів, розв'язання прикладних економічних та оптимізаційних завдань в сфері економіки

ФК 10. Здатність застосовувати отримані знання та набуті навички в практичній діяльності

Програмні результати навчання

ПРН 2. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння його ринкового позиціонування

ПРН 3. Розробляти перспективні і поточні плани діяльності підприємства, стратегію підприємства та контролювати їх виконання

ПРН 6. Організувати маркетингову діяльність на підприємстві, розробляти товарну, цінову, збутову, комунікаційну політику

ПРН 10. Аналізувати стан зовнішнього економічного середовища підприємств, моделювати напрями розвитку, створювати власний бізнес та ефективно здійснювати підприємницьку діяльність

ПРН 11. Володіти базовими знаннями фундаментальних розділів математики в обсязі, необхідному для застосування економіко-математичних методів у обраній професії

ПРН 12. Володіти та застосовувати знання української та іноземної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності

ПРН 13. Застосовувати прикладні системи оброблення економічних даних та систем програмування для персональних комп'ютерів і локальних комп'ютерних мереж під час дослідження соціально-економічних систем та розв'язування завдань фахового спрямування

ПРН 14. Обґрунтовувати ефективність прийняття рішення з використанням обліково-аналітичної інформації та розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством

ПРН 15. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств, установ, організацій та інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень

1.3 Міждисциплінарні зв'язки

Попередні: «Мікроекономіка», «Економіка праці», «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік», «Менеджмент» «Маркетинг», «Методика економічного аналізу діяльності підприємства», «Ризикологія»

Наступні: «Капітал підприємства: формування та використання».

1.4 Обсяг навчальної дисципліни в кредитах ЄКТС

Навчальна дисципліна викладається на 4 курсі у 8 семестрі для денної та 5 курсі у 10 семестрі заочної форм навчання

Кількість кредитів ECTS- 3, годин – 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	30	16	14
заочна	10	6	4
Самостійна робота, годин	Денна – 60	Заочна – 80	

2. Зміст навчальної програми

2.1 Програма змістовних модулів:

№ теми	Зміст теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
Змістовий модуль1 Теоретичні основи ціноутворення продукції харчової промисловості			
1	Ціна як економічна категорія. Вартість товару, її грошове вираження. Індивідуальна і суспільна вартість товару. Закон цін. Відхилення ціни від вартості, фактори, що спричиняють відхилення. Функції цін у ринковій економіці Закон попиту. Закон пропозиції. Формування ціни ринкової рівноваги. Фактори, що впливають на розмір ціни (зовнішні та внутрішні). Принцип обґрунтованості ціни до умов ринку.	2	1
2	Система цін на ринках різних типів. Дослідження ринку при встановленні цін: кон'юнктура і конкурентність ринку. Фактори, що впливають на тип ринку за ознакою ступеня конкурентності. Залежність ціноутворення від конкурентності ринку збуту. Особливості ціноутворення на ринку вільної конкуренції та монопольної конкуренції, на олігополістичному ринку, на монопольному ринку.	2	1

3	Класифікація цін. Види цін за різними ознаками класифікації. Принципи диференціації цін. Диференціація цін за географічним принципом формування та за споживачами. Включення базової умови реалізації товару в ціну (види франко в ціні) згідно з ІНКОТЕРМС. Ціни планових розрахунків. Контрактні ціни. Довідкові ціни. Знижки і надбавки до цін, їх призначення, розрахунок та основні види.	2	-
4	Склад ціни. Собівартість продукції: сутність і класифікація витрат за різними ознаками. Групування витрат за елементами витрат і за калькуляційними статтями. Прямі та непрямі витрати. Визначення загального розміру умовно-постійних витрат по підприємству в цілому і на одиницю продукції. Поняття прибутку. Норматив прибутку, рентабельність продукції. Загальна схема розрахунку ціни виробництва продукції. Відпускна ціна виробника. Непрямі товарні податки в цінах: ПДВ, акцизний збір. Ціна реалізації оптової торгівлі. Націнка оптової торгівлі та її структура. Структура роздрібною ціни.	2	2
Змістовий модуль 2 Прикладні аспекти ціноутворення продукції харчової промисловості			
5	Методи ціноутворення. Методи встановлення цін відповідно до цілей цінової стратегії підприємства на ринку. Методи витратного ціноутворення: методи надбавок на основі повних витрат виробництва, метод “система стандарт-кост”; метод ціни на основі беззбитковості та забезпечення цільового прибутку. “Ціннісні” методи ціноутворення, метод маржинального прибутку. Сутність нормативно-параметричного ціноутворення. Нормативно-параметричні та параметричні методи встановлення ціни.	2	1
6	Цінова політика підприємства. Сутність цінової політики підприємства. Принципи цінової політики. Гнучкість цінової політики підприємства. Пасивна й активна цінова політика Види цінової політики підприємства: диференційоване ціноутворення, конкурентне ціноутворення, асортиментне ціноутворення, трансфертне ціноутворення. Цінова політика як елемент маркетингової політики підприємства. Поточне (оперативне) регулювання цін, реагування ринкову ситуацію.	2	-
7	Цінові стратегії підприємства. Цілі цінової політики підприємства, їх зв'язок з маркетинговими цілями підприємства на ринку. Основні види цінових цілей підприємства: забезпечення виживання підприємства на ринку, довгострокової прибутковості підприємства; максимізація прибутку, збільшення обсягу продажу, завоювання нового ринку збуту, досягнення цінового лідерства. Основні цінові стратегії підприємства на ринку	2	1
8	Державне регулювання цін на продукцію харчової промисловості. Необхідність і завдання державного регулювання цін. Повноваження органів влади в регулюванні цін. Сфера державного регулювання цін та її залежність від стабільного розвитку господарства країни. Прямі та непрямі методи державного регулювання цін. Методи прямого регулювання цін: фіксовані ціни, регулювання рівня рентабельності і розміру ціни, обмеження торгової націнки, декларування цін. Законодавча основа державного регулювання цін в Україні. Державний контроль за цінами.	2	2
Всього		16	6

2.2 Теми практичних занять:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Ціна як економічна категорія	2	0,5
2	Система цін в ринковій економіці	2	0,5
3	Класифікація цін	2	0,5
4	Склад ціни продукції харчової промисловості	2	0,5
5	Принципи та методи ринкового ціноутворення	2	1
6	Цінова політика підприємства	2	0,5
7	Цінові стратегії підприємства	2	0,5
	Всього	14	4

2.3 Зміст самостійної роботи:

№ з/п	Види навчальної діяльності	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Опрацювання лекційного матеріалу	16	20
2	Підготовка до практичних занять	18	14
3	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції	-	20
4	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань	26	26
	Разом з дисципліни	60	80

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Види контролю: вхідний, поточний, підсумковий (диф.залік).

Нарахування балів за виконання змістовного модулю

Вид роботи, що підлягає контролю	Оцінні бали		Форма навчання					
			денна			заочна		
	min д/з	max д/з	Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали		Кільк. робіт, одиниць	Сумарні бали	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
			8 семестр			10 семестр		
Змістовий модуль 1. “Теоретичні основи ціноутворення продукції харчової промисловості”								
Робота на лекціях	1	2	4	4	8	2	2	4
Робота на практичних заняттях	4	5,5	4	16	22	1	23	26
Виконання індивідуальних завдань	10	15	1	10	15	1	10	15
Проміжна сума				30	45		35	45
Модульний контроль у поточному семестрі	20	40	1	20	40	-	20	40
Контроль результатів дистанційного модулю	10	15		10	15		5	15

Оцінка за змістовий модуль 1	–	–	–	60	100	–	60	100
Змістовий модуль 2. “Прикладні аспекти ціноутворення продукції харчової промисловості”								
Робота на лекціях	1	2	4	4	8	1	1	2
Робота на практичних заняттях	5,3	12,3	3	16	37	1	24	28
Виконання індивідуальних завдань	10	15	1	10	15	1	10	15
Проміжна сума				30	60		35	45
Модульний контроль у поточному семестрі	30	40	1	30	40	–	25	55
Рейтинг за творчі здобутки студентів	0	10		0	10		-	10
Оцінка за змістовий модуль 2				60	100		60	100
Разом з дисципліни				60...100			60...100	

4. Інформаційні ресурси

4.1 Основна література:

1. Жегус О.В. Теорія та практика ціноутворення в системі маркетингу [Текст]: монографія / О. В. Жегус, Л. О. Попова, Т. М. Парцирна; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2013. 250 с.

2. Колесников О. В. Ціноутворення [Текст]: навч. посіб. / О. В. Колесников; Укр. держ. акад. залізн. транспорту. 4-е вид., переробл. та допов. Київ: ЦУЛ, 2010. 156 с.

3. Мазур О. Є. Ринкове ціноутворення [Текст]: навч. посіб. / О. Є. Мазур. Київ: ЦУЛ, 2012. 480 с.

4. Мацелюх Н.П. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка [Текст]: навч. посіб. / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ: ЦУЛ, 2014. 382 с.

5. Рудий М. М. Мікроекономіка [Текст]: навч. посіб. / М. М. Рудий. 2-е вид., випр. і допов. Київ: Каравела, 2010. 360 с.

6. Черкасова Т. І. Стратегія та контроль інноваційного розвитку підприємства [Текст]: монографія / Т. І. Черкасова, І. В. Палагіна; під. ред. Є. А. Бельтюкова; Одес. нац. політехн. ун-т. Одеса: Інтерпрінт, 2010. 316 с.

4.2. Електронні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua.

3. Офіційний сайт – законодавча база «Ліга». URL: www.liga.com.ua.

4. Веб-сторінка Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.kiev.ua>.

5. Веб-сторінка Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.gov.ua>.

6. Веб-сторінка Міністерства агропромислової політики України. URL: <http://www.minagro.kiev.ua>.

7. Веб-сторінка Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.